

УДК 364.4-054.4

DOI <https://doi.org/10.32782/humanitas/2023.1.26>

Андрій КОЛОСОК

кандидат економічних наук, доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи, Волинський національний університет імені Лесі Українки, просп. Волі, 13, м. Луцьк, Україна, 43025

ORCID: 0000-0001-9167-5430

Scopus-Author ID: 36069569400

Web of Science Researcher ID: W-6262-2018

Олена МЕЛЬНИК

кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов гуманітарних спеціальностей, Волинський національний університет імені Лесі Українки, просп. Волі, 13, м. Луцьк, Україна, 43025

ORCID: 0000-0002-4197-9476

Бібліографічний опис статті: Колосок, А., Мельник, О. (2023). Соціальний захист пільгових категорій населення. *Ввічливість. Humanitas*, 1, 181–187, doi: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2023.1.26>

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ПІЛЬГОВИХ КАТЕГОРІЙ ГРОМАДЯН

Метою статті є дослідження теоретичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності соціального захисту пільгових категорій громадян.

У статті досліджено теоретичні аспекти та визначено основні проблеми соціального захисту пільгових категорій населення, проаналізовано динаміку кількості пільговиків та профінансованих сум виплат у Луцькій міській територіальній громаді, запропоновано пріоритетні напрями підвищення ефективності соціального захисту даної категорії громадян.

Визначено власне розуміння категорії соціального захисту пільгових категорій громадян – це система заходів державного та соціального характеру, спрямована на підвищення рівня життя та забезпечення соціального благополуччя громадян, які знаходять у складних життєвих ситуаціях та потребують допомоги.

Сформовано пріоритетні напрями підвищення ефективності соціального захисту пільгових категорій громадян: впровадити єдину інформаційну систему обліку усіх пільговиків та виплат по ним, забезпечивши сумісність з іншими базами даних Пенсійного Фонду України, Державної служби зайнятості, Державної податкової служби України, Департаментами соціального захисту та Центрами соціальних служб територіальних громад; сформувати єдиний нормативно-правовий документ, який би регулював процедури призначення усіх видів пільг; максимізувати адресність соціальної пільги прив'язавши її до конкретного отримувача, за принципом «гроші ходять за пільговиком»; підняти мінімальні соціальні стандарти та збалансувати таким чином відношення кількості пільговиків до населення держави в цілому; забезпечити паритетне фінансування соціальних пільг з державного та місцевих бюджетів, максимально залучати кошти міжнародних соціальних програм та благодійних фондів.

Перспективи подальших досліджень полягають в удосконаленні механізмів адресного розподілу фінансових ресурсів з метою забезпечення ефективного соціального захисту пільгових категорій громадян.

Ключові слова: соціальний захист, пільговики, пільгові категорії громадян.

Andrii KOLOSOK

PhD in Economics, Associate Professor, Senior Lecturer at the Department of Social Pedagogy and Pedagogy of Higher School, Lesya Ukrainka Volyn National University, 13 Voli ave., Lutsk, Ukraine, 43025

ORCID: 0000-0001-9167-5430

Scopus-Author ID: 36069569400

Web of Science Researcher ID: W-6262-2018

Olena MELNYK

Ph.D. in Philology, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Foreign Languages for Humanities Students, Lesya Ukrainka Volyn National University, 13 Voli ave., Lutsk, Ukraine, 43025

ORCID: 0000-0002-4197-9476

To cite this article: Kolosok, A., Melnyk, O. (2023). Sotsialnyi zakhyst pilhovykh katehorii naselennia [Social protection of special population groups]. *Vvichlyvist. Humanitas*, 1, 181–187, doi: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2023.1.26>

SOCIAL PROTECTION OF SPECIAL POPULATION GROUPS

The purpose of the article is to investigate theoretical provisions and develop practical recommendations for increasing the effectiveness of social protection of special population groups.

The article examines the theoretical aspects and identifies the main problems of social protection of special population groups, analyzes the dynamics of the number of beneficiaries and the financed payment sums in the Lutsk City Territorial Community. It was suggested the priority directions for improving the effectiveness of social protection for this social category.

The proper understanding of the category of social protection of special population groups was determined. The system of state and social nature measures was aimed at raising the living standard and ensuring the social well-being of citizens who find themselves in difficult life situations and need help.

The priority directions for improving the effectiveness of social protection for privileged categories of the population have been formed: to implement a unified information system for accounting for all beneficiaries and payments to them, to ensure the compatibility with other databases of the Pension Fund of Ukraine, State Employment Service, State Tax Service of Ukraine, Departments of Social Protection and Centers of Social Services of Territorial Communities; to form a single legal document that would regulate the procedures for assigning all types of benefits; to maximize the targeting of the social benefit by binding it to a specific recipient, according to the principle "money follows the beneficiary"; to raise the minimum social standards and thus balance the ratio of the beneficiaries number to the state population as a whole; to ensure equal financing of social benefits from the state and local budgets, to maximally attract funds from international social programs and charitable funds.

Prospects for further research are to improve the mechanisms of targeted distribution of financial resources in order to ensure effective social protection of special population groups.

Key words: social protection, beneficiaries, special population groups.

Актуальність проблеми. Нині в Україні є надзвичайна велика кількість пільговиків, які у повній мірі не отримують гарантованих державою соціальних благ. Це пов'язано з дефіцитом необхідних коштів, не ефективним їх розподілом, громіздким та суперечливим законодавством, складним адмініструванням, значною кількістю отримувачів пільг. Тому розв'язання усіх цих проблем є надзвичайно важливим та актуальним питанням сучасного суспільства.

Актуальність соціального захисту пільгових категорій громадян полягає в необхідності забезпечити повноцінне життя та захист прав людей, які опинились в складних життєвих обставинах. Це надзвичайно важливо для забезпечення стабільності та розвитку держави як на національному так і регіональному рівнях.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженням проблем соціального захисту громадян займалися: Батманова В.В., Бондар М.І., Гапочка В.М., Горієва Л.А., Колосок А.М., Лихошва О.Ю., Пікулик О.І., Рак Н.В., Сербалюк Ю., Смирнова І.І., Філіпчук В.Р. та ін.

Зокрема Філіпчук В.Р. розглядав соціальний захист населення в контексті змісту його

категорій на відповідність викликам глобалізації та відзначив, що «соціальний захист населення в Україні потребує відтворення у власній практиці позитивних рис та подолання негативних наслідків світових тенденцій глобалізації» (Філіпчук, 2018).

Смирнова І.І., Лихошва О.Ю., Рак Н.В., Горієва Л.А. досліджували сучасний стан соціального захисту населення в Україні, і визначили наступні ключові проблеми: «низька адресність соціальних пільг, невідповідність між розмірами пільг та реальними можливостями їх забезпечити, дефіцитність Пенсійного фонду України, залишкове фінансування медичного забезпечення» (Смирнова, 2020).

Бондар М.І. у своїй праці визначив структурні елементи соціального захисту, дослідив світовий досвід реалізації державної політики щодо соціального захисту різних країн Європи та Америки, вказав шляхи реалізації ефективної державної політики щодо соціального захисту населення (Бондар, 2021).

Гапочка В.М. розглянув актуальні питання соціального захисту безробітних в умовах сьогодення, зазначив що «захист від безробіття повинен бути невід'ємним складником державної політики, спрямованим на вирішення важли-

вих соціально-економічних завдань» (Гапочка, 2022).

Сербалюк Ю. присвятила своє дослідження соціальному захисту військовослужбовців, як особливої категорії пільговиків в умовах воєнного стану, зробила висновок «про необхідність поширення соціальних гарантій на членів добровольчих формувань територіальних громад, їх сімей, активізації роботи з поінформованості захисників Вітчизни про свої соціальні права» (Сербалюк, 2022).

Батманова В.В. визначала особливості надання публічних послуг в сфері соціального захисту населення, зокрема встановила що «публічні послуги у сфері соціального захисту населення надаються за умови настання передбаченого законодавством випадку соціального ризику, наприклад, при досягненні певного віку непрацездатності або набуття статусу інваліда, тощо» (Батманова, 2021).

Пікулик О.І до основних проблем соціального захисту громадян України відніс: зростання рівня безробіття, значні зловживання у системі адміністрування пільг, громіздка, забюрократизована мережа державних і комунальних закладів соціального захисту та соціальних служб, низький рівень середнього класу, відсутність повномасштабної реформи пенсійної системи (Пікулик, 2016).

Проте необхідно відмітити, що наукових праць безпосередньо присвячених ефективності соціального захисту пільгових категоріям громадян є обмаль, тому дана проблема потребує подальшого дослідження.

Метою статті є дослідження теоретичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності соціального захисту пільгових категорій громадян.

Виклад основного матеріалу дослідження. До пільгових категорій громадян належать: ветерани війни; ветерани праці; особи, які мають особливі заслуги перед державою; багатодітні сім'ї; особи, які постраждали від Чорнобильської катастрофи; діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування; реабілітовані особи, пенсіонери, інваліди, діти-інваліди, малозабезпечені сім'ї, військовослужбовці, учасники бойових дій та члени їх сімей; хворі на СНІД та ВІЛ-інфіковані, тощо...

Система соціального захисту цих категорій громадян передбачає різні форми пільг, а саме:

житлово-комунальні, медико-реабілітаційні, транспортні, соціально-побутові, пенсійні та соціально-трудова.

На наш погляд, найбільш значущими є пільги на житлово-комунальні послуги, що надаються у грошовій готівковій або безготівковій формі. Зокрема, згідно офіційних даних Департаменту соціальної політики Луцької міської ради протягом 2022 року щомісяця дана пільга нараховувалась в середньому на місяць 7 657 особам на суму 8 199 629 грн. (таблиця 1). Всього за 2022 рік у Луцькій міській територіальній громаді на фінансування пільг з житлово-комунальних послуг було виділено 98 395 542 грн.

Причому 54,68 % громадян отримують пільги на житлово-комунальні послуги у безготівковій формі, 45,16 % – готівкою через банківські установи, 0,16 % – готівкою через поштові відділення АТ «Укрпошта». Отже, лише менша половина пільговиків – 45,32 % отримують соціальну пільгу на житлово-комунальні послуги адресно. Проте необхідно відмітити, що основна маса громадян отримують пільгу на картковий рахунок у банку і лише 0,16 % отримують готівку на руки через місцевих поштарів.

Аналіз динаміки середнього розміру пільги на житлово-комунальні послуги на одну особу в Луцькій міській територіальній громаді протягом 2022 року показав, що розмір пільги залежить від сезону і тісно пов'язаний з температурою навколишнього середовища. Зокрема у лютому 2022 року середній розмір пільги на житлово-комунальні послуги на одну особу становив 1548 грн. далі протягом березня-квітня спостерігалось зменшення до 460 грн. у травні-червні, і протягом серпня-жовтня спостерігалось збільшення до 1528 грн. у листопаді (рис. 1). Необхідно відмітити, незначний розмір пільги у доларовому еквіваленті, який коливається від 13 до 42 доларів згідно фіксованого курсу Національного банку України.

Додатково із місцевого бюджету протягом 2022 року згідно рішення виконавчого комітету Луцької міської ради від 28.12.2021 № 1080-1, здійснено виплату адресної грошової допомоги на оплату житлово-комунальних послуг, електричної енергії на загальну суму 5 740 700 грн. наступним категоріям громадян: бійці-добровольці; особи з інвалідністю по зору; члени сімей загиблих в Афганістані; члени сімей

**Динаміка кількості одержувачів пільги на житлово-комунальні послуги
у Луцькій міській територіальній громаді протягом 2022 року**

Місяць	Отримали пільгу, осіб	Сума, грн.	З них у безготівковій формі		З них готівкою через банківські установи		З них готівкою через поштові відділення АТ «Укрпошта»	
			осіб	грн.	осіб	грн.	осіб	грн.
1	2	3	5	6	7	8	9	10
Січень	8472	12741103	4258	5431576	4198	7289044	16	20484
Лютий	8165	12638926	3939	5291315	4213	7330542	13	17068
Березень	5722	7437622	4081	5360584	1637	2075457	4	1582
Квітень	5755	4924654	4111	3415481	1640	1508009	4	1162
Травень	6278	2888614	4634	1947922	1636	939057	8	1634
Червень	6274	2884244	4604	1931993	1662	950359	8	1892
Липень	8783	5900021	4497	2405632	4269	3485860	17	8528
Серпень	8789	5964497	4408	2410261	4365	3545624	16	8613
Вересень	8796	8283004	4367	2340388	4413	5930716	16	11901
Жовтень	8358	9596378	3892	3744753	4450	5840671	16	10953
Листопад	8269	12637420	3744	4839825	4510	7783722	15	13874
Грудень	8218	12499059	3703	4774152	4503	7710894	12	14012
Разом за рік	91879	98395542	50238	43893883	41496	54389955	145	111704
Середнє значення	7657	8199629	4187	3657824	3458	4532496	12	9309

(Департамент соціальної політики Луцької міської ради офіційний сайт, 2023)

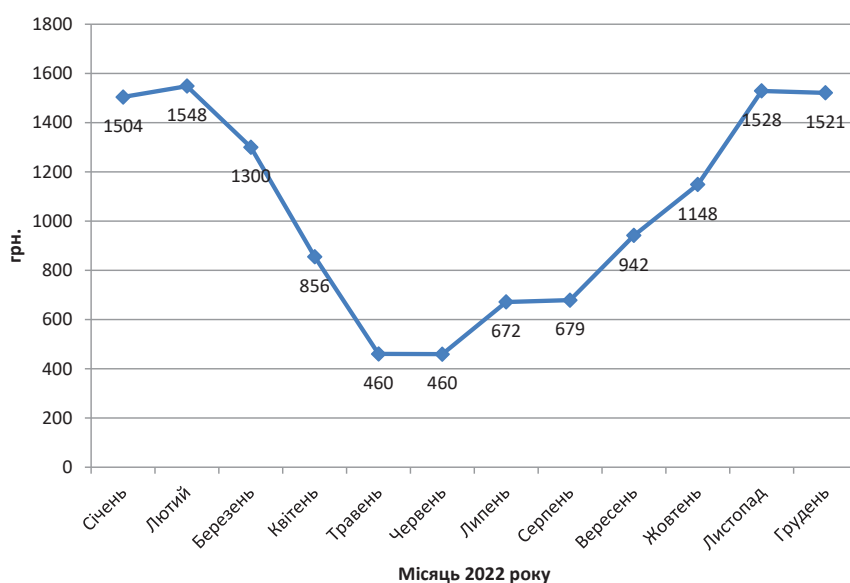

Рис. 1. Динаміка середнього розміру пільги на житлово-комунальні послуги на одну особу в Луцькій міській територіальній громаді

загиблих в АТО; неодружені повнолітні діти, які визнані особою з інвалідністю з дитинства (таблиця 2).

Причому у четвертому кварталі 2022 року з 400 осіб, які отримали адресну грошову допомогу на оплату житлово-комунальних послуг, електричної енергії 71,25 % це особи з інвалід-

ністю по зору, члени сімей загиблих в АТО – 23,5 %, бійці-добровольці – 3 %, неодружені повнолітні діти, які визнані особою з інвалідністю з дитинства – 1 %.

Щодо інших видів соціальних пільг то протягом 2022 року у Луцькій міській територіальній громаді було:

**Адресна грошова допомога на оплату житлово-комунальних послуг з місцевого бюджету
Луцької міської територіальної громади**

Категорія	2022 рік							
	I квартал		II квартал		III квартал		IV квартал	
	осіб	грн	осіб	грн	осіб	грн	осіб	грн
Бійці-добровольці	12	76800	11	72000	11	72000	12	76800
Особи з інвалідністю по зору	278	1016700	297	1056800	292	1054400	285	1030400
Члени сімей загиблих в Афганістані	6	14400	5	12000	5	12000	5	12000
Члени сімей загиблих в АТО	93	303200	95	298400	95	303200	94	297600
Неодружені повнолітні діти, які визнані особою з інвалідністю з дитинства	3	5600	71.25	7200	4	9600	4	9600
Всього	392	1416700	411	1446400	407	1451200	400	1426400

(Департамент соціальної політики Луцької міської ради офіційний сайт, 2023)

- Здійснено компенсацію 395-ти власникам житлових приміщень, які тимчасово розмістили внутрішньо переміщених осіб на загальну суму 2 360 232 грн.

- Виплачено соціальні стипендії 1115 студентам, які перебувають на обліку в ЄДАРП на загальну суму 29 061 360 грн.

- Забезпечено путівками на санаторно-курортне лікування 289 осіб, з них: 19 – учасників бойових дій; 48 – осіб з інвалідністю внаслідок війни; 12 – учасників війни; 3 – особи, на яких поширюється чинність Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»; 73 – осіб з інвалідністю від загального захворювання та з дитинства; 11 – супровідників осіб з інвалідністю 1-ї групи; 123 – особи, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, віднесеним до категорії 1, серед них 14 дітей з інвалідністю внаслідок ЧАЕС.

- Оздоровлено 42 дитини пільгових категорій, з них: 20 дітей в оздоровчому закладі «Соколята», 22 дитини у оздоровчому закладі «Артек-Прикарпаття».

- Відшкодовано вартість проїзду 32 громадянам, постраждалим внаслідок Чорнобильської катастрофи на суму 16,8 тис. гривень.

- Призначено та виплачено щомісячну грошову компенсацію вартості продуктів харчування для 791 громадянина, віднесеного до категорії 1 і 2 осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи на суму 3 565,8 тис. гривень.

- Призначено та виплачено компенсацію взамін санаторно-курортної путівки для 5 осіб з інвалідністю внаслідок війни та для 26 осіб з інвалідністю загального захворювання на загальну суму 15,2 тис. гривень.

- Призначено та виплачено компенсацію взамін санаторно-курортної путівки для 22 осіб, які постраждали внаслідок аварії на ЧАЕС та віднесені до 1 категорії, на суму 14,9 тис. гривень.

- Прийнято заяв, призначено та відшкодовано коштів за пільгове медичне обслуговування від 704 осіб на загальну суму 1196,2 тис. гривень;

- Прийнято 151 заяву та призначено адресну грошову допомогу пільговим категоріям громадян для придбання лікарських засобів, препаратів та виробів медичного призначення на суму 1878,1 тис. гривень (Волинська обласна державна адміністрація офіційний сайт, 2023).

Висновки. На основі проведеного огляду останніх досліджень та публікацій ми сформулювали власне бачення сутності соціального захисту пільгових категорій громадян – це система заходів державного та соціального характеру, спрямована на підвищення рівня життя та забезпечення соціального благополуччя громадян, які знаходять у складних життєвих ситуаціях та потребують допомоги.

На нашу думку, до основних проблем соціального захисту пільгових категорій громадян в Україні відноситься: значний відсоток одер-

жувачів пільг у співвідношенні до загальної кількості населення держави; недостатність коштів у державному та місцевих бюджетах аби забезпечити виконання усіх пільг передбачених законодавством; надзвичайно складна та суперечлива нормативно-правова база; доволі трудомісткий процес адміністрування отриманих пільг, пов'язаний з необхідною кваліфікацією персоналу; наявність окремих реєстрів по різних пільговим категоріям громадян, що ускладнює їх інтегруєбельність; низький рівень доходів громадян, зокрема прожиткового мінімуму та мінімальної заробітної плати; непристойно великі розриви між максимальною і соціальною пенсіями, тощо.

У кожній країні система соціального захисту пільгових категорій громадян може відрізнятися, оскільки вона залежить від національних законів та політики держави. Проте, основні принципи захисту пільговиків є однаковими: це забезпечення соціальної справедливості та підвищення рівня життя громадян, які перебувають у складних життєвих обставинах.

З метою підвищення ефективності соціального захисту пільгових категорій громадян необхідно: впровадити єдину інформаційну систему обліку усіх пільговиків та виплат по ним, забезпечивши

сумісність з іншими базами даних Пенсійного Фонду України, Державної служби зайнятості, Державної податкової служби України, Департаментами соціального захисту та Центрами соціальних служб територіальних громад; сформувати єдиний нормативно-правовий документ, який би регулював процедури призначення усіх видів пільг; максимізувати адресність соціальної пільги прив'язавши її до конкретного отримувача, за принципом «гроші ходять за пільговиком»; підняти мінімальні соціальні стандарти та збалансувати таким чином відношення кількості пільговиків до населення держави в цілому; забезпечити паритетне фінансування соціальних пільг з державного та місцевих бюджетів, максимально залучати кошти міжнародних соціальних програм та благодійних фондів.

Загалом, соціальний захист пільгових категорій громадян – це важлива складова соціальної політики держави, яка підвищує рівень соціальної справедливості та забезпечує рівні можливості для всіх громадян.

Перспективи подальших досліджень полягають в удосконаленні механізмів адресного розподілу фінансових ресурсів з метою забезпечення ефективного соціального захисту пільгових категорій громадян.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Батманова В.В. Визначення публічні послуги в сфері соціального захисту населення. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія Право*. 2021. № 65. С. 204-209. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2021.65.37> (дата звернення: 18.03.2023).
2. Бондар М.І. Соціальне забезпечення та соціальний захист в Україні. *Економіка та суспільство*. 2021. № 34. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-10> (дата звернення: 18.03.2023).
3. Волинська обласна державна адміністрація офіційний сайт. URL: <https://voladm.gov.ua/> (дата звернення: 14.03.2023).
4. Гапочка В.М. Соціальний захист безробітних: реалії сьогодення. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія Право*. 2022. № 74. С. 171-175. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.74.29> (дата звернення: 23.03.2023).
5. Департамент соціальної політики Луцької міської ради офіційний сайт. URL : <http://www.social.lutsk.ua/> (дата звернення: 16.03.2023).
6. Колосок А.М. Актуальні аспекти соціального захисту населення Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки. 2021. № 2 (26). С. 16-23. DOI: <https://doi.org/10.29038/2411-4014-2021-02-16-23> (дата звернення: 11.03.2023).
7. Пікулик О.І Проблеми соціального захисту громадян України. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. № 10. С. 220-222. URL: <http://global-national.in.ua/archive/10-2016/46.pdf> (дата звернення: 16.03.2023).
8. Сербалюк Ю. Соціальний захист військовослужбовців: зміни в умовах воєнного стану. *Humanitas*. 2022. № 6. С. 72-79. DOI: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2022.6.11> (дата звернення: 15.03.2023).
9. Смирнова І.І., Лихошва О.Ю., Рак Н.В., Горієва Л.А. Соціальний захист населення на сучасному етапі: стан і проблеми в Україні. *Економічний вісник Донбасу*. 2020. № 3(61). С. 205-212. DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2020-3\(61\)-205-212](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2020-3(61)-205-212) (дата звернення: 20.03.2023).
10. Філіпчук В.Р. Соціальний захист населення: зміст категорії та відповідність викликам глобалізації. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове гос-*

подарство. 2018. № 20. С. 106-110. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/20_3_2018ua/24.pdf (дата звернення: 13.03.2023).

REFERENCES:

1. Batmanova, V.V. (2021). Vyznachennia publichni posluhy v sferi sotsialnoho zakhystu naseleattia [Definition of public services in the field of social protection of the population]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho Natsionalnoho Universytetu. Serii Pravo. – Uzhhorod National University Herald. Series: Law.* 65. 204-209. Retrieved from DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2021.65.37> [in Ukrainian].
2. Bondar, M.I. (2021). Sotsialne zabezpechennia ta sotsialnyi zakhyst v Ukraini [Social security and social protection in Ukraine]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and society.* 34. Retrieved from DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-10> [in Ukrainian].
3. Departament sotsialnoi polityky Lutskoi miskoi rady ofitsiinyi sait [Department of Social Policy of Lutsk City Council official website]. (n.d.). [social.lutsk.ua](http://www.social.lutsk.ua). Retrieved from <http://www.social.lutsk.ua/> [In Ukrainian].
4. Filipchuk, V.R. (2018). [Social protection of the population: content of the category and compliance with the challenges of globalization]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho Natsionalnoho Universytetu. Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo. – Uzhhorod National University Herald. International Economic Relations And World Economy.* 20, 106-110. Retrieved from http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/20_3_2018ua/24.pdf [in Ukrainian].
5. Kolosok, A.M. (2021). Aktualni aspekty sotsialnoho zakhystu naseleattia [Current aspects of social protection of the population]. *Ekonomichnyi chasopys Volynskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky – Economic Journal of Lesya Ukrainka Volyn National University.* 2 (26), 16-23. Retrieved from DOI: <https://doi.org/10.29038/2411-4014-2021-02-16-23> [In Ukrainian].
6. Pikulyk, O.I (2016). Problemy sotsialnoho zakhystu hromadian Ukrainy [Problems of social protection of ukrainians]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky –Global and National Problems of Economy.* 10, 220-222. Retrieved from <http://global-national.in.ua/archive/10-2016/46.pdf> [In Ukrainian].
7. Serbaliuk, Yu. (2022). Sotsialnyi zakhyst viiskovosluzhbovtziv: zminy v umovakh voiennoho stanu [Social protection of military servants: changes in the conditions of the martial state]. *Vvichlyvism – Humanitas,* 6, 72–79. Retrieved from DOI: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2022.6.11> [In Ukrainian].
8. Smyrnova, I. I., Lykhoshva, O. Yu., Rak N. V., & Horieva L. A. (2020). Sotsialnyi zakhyst naseleattia na suchasnomu etapi: stan i problemy v Ukraini [Social Protection of the Population at the Present Stage: State and Problems in Ukraine]. *Ekonomichnyi visnyk Donbasu – Economic Herald of the Donbass.* 3(61), 205-212. Retrieved from DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2020-3\(61\)-205-212](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2020-3(61)-205-212) [in Ukrainian].
9. Volynska oblasna derzhavna administratsiia ofitsiinyi sait [Governor of Volyn Oblast official website]. (n.d.). voladm.gov.ua. Retrieved from <https://voladm.gov.ua/> [In Ukrainian].
10. Napochka, V.M. (2022). Sotsialnyi zakhyst bezrobitnykh: realii sohodennia [Social protection of the unemployed: realities of today]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho Natsionalnoho Universytetu. Serii Pravo. – Uzhhorod National University Herald. Series: Law.* 74, 171-175. Retrieved from DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.74.29> [in Ukrainian].